

været Tilfælde, dersom det var fremkommet for 10 Aar siden eller endnu længere Tid tilbage. Men jeg troer, at Lovudkastet har den store Fortjeneste; at det er gaaet ind paa Tidssforholdene uden at løse noget Baand. Det har tværtimod endogsaa vedligeholdt de Baand, som endnu ere tilbage, navnlig med Hensyn til det patriarchalske Forhold, idet Lovudkastet ikke forhindrer et saadant, hvor det maatte ønskes, da det jo forudsætter Contracter indgaaede paa et heelt Aar eller paa saa lang Tid, som man kan øns om. Det er imidlertid ganske vist, at Udvalgets Fleertal troer, at ved vort Forslag vil endnu Noget af det patriarchalske Baand blive tilintetgjort, den Magt nemlig, som Huusbonden endnu har over Lyendet til at kunne true det med at give det et mindre godt eller endog et slet Skudsmaal, og derved at bringe det i et større Afhangighedsforhold af sig. Jeg troer, at saaledes som Forholdene nu stille sig, navnlig siden 1848, vil man erkende, at dette patriarchalske Forhold i mange Egne og især i Hovedstaden og dens Omegn allerede er gaaet over eller er i Færd med at gaae over til et andet Stadium. Man hører jo saaledes her i Hovedstaden og dens Omegn, at unge Huusbønder og Huusmødre tiltale deres Lyende med De — de sige ikke længere Du til dem. — Dette er allerede en heel Deel, og gjør, at Forholdet ikke kan blive, som det var hidtil. Huustugten er ogsaa, Gud ske Lov! saa godt som ophørt; og Udkastet er jo ogsaa gaaet ind derpaa. Det Forhold, som før har fundet Sted, at nemlig unge Bønderkarle under 28 Aar skulde tage fast Tjeneste, er ogsaa Noget, som sjældent bliver paaftet i Praxis. Man følger altsaa Tidens Fordringer — hvad Udkastet har fastsat, er jo Noget, som allerede factisk er skeet — og man gaaer mere og mere ind paa dette Slag Reforme i disse Forhold, og derfor kan man ikke sige, at Udkastet har løst noget Baand, men kun at det er gaaet ind paa, hvad Tidssforholdene kræve. Det ærede Fleertal har anført imod vort Forslag, at det vilde være noget Besynderligt og Unaturligt, at Lyendet ikke kunde faae indført en Roes i sin Skudsmaalsbog, naar det selv ønskede det. Dette kan vel synes noget forunderligt; men det er dog ikke uden Exempel i vor Lovgivning,

at man, naar man anseer Noget for skadeligt for det Almindelige eller for Parterne selv, forbyder det, om det endog i et enkelt Tilfælde kunde være til Fordeel for begge Parterne eller for en af dem. Det er jo saaledes i Goverilovene af 1850 forbudt, at nogen Jorddrot maa i Fæstebrevet paalægge Fæsteren Goveri paany, selv om Forholdene stillede sig saaledes, at en Fæster, navnlig en Huusmand, kunde ønske det. Man kunde jo for Exempel tænke sig, at Huusbonden kunde jo sige til Fæsteren: „Jeg vil hellere have 2 til 4 Dages Høstarbejde end 5 til 6 Daler om Aaret.“ Men Lovgivningen har dog sagt, at Goveri ikke maa indføres i et saadant Document, som kan gaae fra den ene Godseier til den anden og være for Fæsterens Livstid; men det kan skee arviis; naar det nemlig er til Fordeel for Fæsteren, og han selv ønsker det, da kan enhver Godseier for et Aar indgaae med ham en Contract om, at han skal forrette noget Arbejde. Saaledes have ogsaa vi, som have stillet dette Forslag, meent, at løse Attester skulde meddeles om Lyendets Forhold, naar Lyendet selv ønsker det. Ingen Huusbond vil negte at give en saadan Anbefaling, uden at den behøver at indføres i Skudsmaalsbogen, saa at Lyendet altsaa ikke behøver i hele sin Tjenestetid, som jo kan være, indtil Lyendet opnaaer en meget høi Alder, at gaae med en Characterbog og forevise den paa ethvert Sted, hvor det søger Tjeneste. Jeg troer heller ikke, at Udvalgets Fleertal staaer saa langt fra Minoriteten i denne Sag. Jeg troer virkelig, at de ærede Medlemmer af Fleertallet i deres Hjerter staae os temmelig nær, og at de meget vel indsee de Ulemper, der kunne følge af, at et Lyende saaledes skal have en Characteristik over sin Handlemaade og Opførsel i Livet og bestandig bære paa denne. Jeg vil tillade mig at henlede det ærede Things Opmærksomhed paa den 160de Afstemningspost, hvor Fleertallet selv foreslaaer, at det skal forbydes Præsten at indføre Noget i Skudsmaalsbogen om Lyendets Forhold i den Egn, hvor det har tjent. Naar Fleertallet er kommet til det Resultat, saa maa det vel være af de samme Grunde som dem, hvorfor vi ere komne til det Resultat, som her foreligger.